

Fotópasztell I-VI.

Nagy Imre

Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar
tanító szak, IV. évfolyam

Szunyogh László DLA, intézetigazgató, egyetemi docens

A Fotópasztell I-VI. című sorozatom témaválasztást az határozta meg, hogy a fotózásban mindig is érdekelt az ipar, az elhagyatottság, valamint a vasút világa. A vasút különös szerepet tölt be az életemben, mivel vasutas családból származom, a vasút közelségében töltöttem kisgyermekkorom.

Főiskolásként mindennapos rutinná vált számomra vonaton utazni. Már eddig is rengeteg fotót készítettem vasúti vagonok részleteiről, mozdonyokról, utazási hangulatokról, azonban ezek megmaradtak dokumentarista fotónak.

Szerettem volna egy olyan anyagot létrehozni, amelynek bár a vasút a központi témája, nem pusztán a vonatokról és utasokról szól, hanem a felismerés által élményforrást nyújt a nézőnek, ami által a magam érzéseire helyezhetem a hangsúlyt.

A sorozat elkészítését vizsgálódás előzte meg, amikor is azt kerestem, hogy hogyan lehet egy fotóval – ami általában megfagyasztja, kimerevíti a valóságot – mozgalmasságot, vagy dinamizmust megjeleníteni, ha a téma egyébként statikus. A kutatás és a kísérletezés során két megoldást találtam.

Az egyik lehetőség az, hogy viszonylag hosszú (1-2 mp) expozíciós idő mellett az objektív zoomgyűrűjét mozdítjuk, erőteljesen elfordítjuk. Ezáltal a téma kiemelt része éles marad, a többi rész kisé elmosódik. Ezzel az eljárással a központi témára tudjuk irányítani a figyelmet. Különös eredményt tudunk elérni, mintha magába szívna a nézőt a fotó.

A másik megoldás lényege az, hogy szintén hosszabb záridő mellett magát a gépvázat mozdítjuk meg. A források és munkák vizsgálata közben úgy láttam, hogy az alkalmazott „sztenderd” a bemozdult fotók készítésekor, hogy csak kis mértékben mozdítják be a gépet. Ilyen megoldásra példa Vancsó Zoltán „Big Bang” című sorozata, amely mozgalmasságával és nyughatatlanságával nagy hatással volt rám.

Felmerült a kérdés, hogy ezt a bemozdulást meddig lehet „felhúzni” anélkül, hogy a fotó bármilyen tekintetben értelmét vesztené?

A választ csak a konkrét kísérletezéssel kaphattam meg. A próbaként elkészített fotók vizuális újdonsága bizonyossá tette számomra, hogy egy megfelelő téma kiválasztásával ez az eljárás

egy új valóságba tudja helyezni azt, ami konkrét és kézzelfogható. A bemozdítás - abból kifolyólag, hogy elmossa a látványt - képes lehet arra, hogy mind az alkotóból és mind a nézőből érzelmeket szabadítson fel.

Fontos szempont volt azonban, hogy a valóság felismerhető maradjon, mivel úgy éreztem, hogy ha teljesen elvész a konkrétum a fotókról, akkor azok csak félresikerült exponálásnak tekinthetők csak.

A téma és a technika ezen a ponton találkozott.

A fotók főszereplői a vasúti tereptárgyak, melyeket mindenki látott már, mindenki ismer és mindenki felismer. A fotók lényegét nem a konkrétumok adják, hanem a különböző vizuális nyelvi jelekből (foltok, formák, színek, gesztusok) létrehozott látvány jeleníti meg.

Az alkalmazott technika (hosszú záridő, a váz elforgatása) alkalmazása miatt a fotók komponálását nagy részben befolyásolta a szerencse a végeredményt tulajdonképpen csak megtippelni tudtam.

Ennek érdekében minden modellről több felvétel készítettem, hogy közöttük legyen a nekem megfelelő, céljaimat megvalósító példány. Utólag igyekeztem nem megvágni a fotókat, hogy kompozíciójuk megtartsa véletlenszerűségüket.

A fotóséta során készült kb. 100 fotóból ezt a hat darabot találtam prezentálásra alkalmasnak. Ebben a hat fotóban találtam meg azt a fajta „mozdulatlan mozgalmasságot”, amelyet szerettem volna megjeleníteni.

Az utómunka során szükség esetén módosítottam a fedettséget, mivel az exponálás alatt - az elmozdítás miatt - nem sikerült mindig a helyes értékekkel dolgozni. A fotók különleges színezetét a fehéregyensúly, valamint a szaturáció szelektív módosításával értem el.

A bemozdítás során különleges ívek jöttek létre, melyeket az élkontraszt módosításával tovább tudtam erősíteni, ezáltal növelni a felület festőiségét. Ebből a hatásból következett a sorozat címe: *Fotópasztell*. A felületekről a pasztellkrétával készített rajzok látványvilágára asszociálhat a néző. A bemozdult ívek bizonyos részeken az egyenes és szögletes valóság

„elhajlását” idézik elő, ezáltal egy szürreális világba kalauzolnak minket a fotók, ahol semmi sem az, mint aminek látszik.